

Ollscoil na hÉireann, Gaillimh

DÁMHA NA nDÁN AGUS AN LÉINN CHEILTIGH

SCRÚDUITHE AN DARA SEIMEASTAIR 1999

WE207

20th CENTURY WELSH POETRY II

Ian Hughes
Geraint Sion Williams
Máirín Ní Dhonnchadha

1 1/2 awr
1 credyd

1 1/2 hours
1 credit

- [1] Atebwch unai [a] neu [b]
Answer either [a] or [b]

[a] Cyfieithwch y dyfyniad hwn o Gymraeg i Saesneg. Nodwch enw'r gerdd y daw'r dyfyniad ohoni, ac enw'r bardd. Nodwch hefyd os ydi'r gerdd mewn cyghanedd neu beidio.

Translate this extract from Welsh to English. Note the name of the poem from which the extract is taken, and the name of the poet. Note too whether the poem is in cyghanedd or not.

Bydd dyn wedi troi'r hanner-cant yn gweld yn lled glir.
Y bobl a'r cynefin a foldiodd ei fywyd e',
A'r rhaffau dur am deil dynnaf wrthynt hwy
Yw'r beddau mewn dwy fynwent yn un o bentrefi'r De.

Wrth yrru ar feisiglau wedi eu lladrata o'r sgrap
A chwarae Rygbi dros Gymru â phledrenni moch,
Ni freuddwydiais y cawn glywed am ddau o'r cyfoedion hyn
Yn chwydu eu hysgyfaint i fwced yn fudr goch.

Ein cymdogion, teulu o Ferthyr Tydfil oeddynt hwy,
'Y Merthyron' oedd yr enw arnynt gennym ni,
Saethai peswch pump ohonynt, yn eu tro, dros berth yr ardd
I dorri ar ein hysgwrs ac i dywyllu ein sbri.

Sleifiem i'r parlyrau Beiblaidd i sbio yn syn
Ar olog o gnawd yn yr arch, ac ar ludw o lais;
Yno y dysgasom uwch cloriau wedi eu sgriwio cyn eu pryd
Golectau gwrthryfel coch a litanïau trais.

Nid yr angau a gerdd yn naturiol fel ceidwad cell
A rhybudd yn sŵn cloncian ei allweddi llaith,

Ond y llewpart diwydiannol a naid yn sydyn slei,
O ganol dŵr a thân ar wŷr wrth eu gwaith.

[b] Cyfieithwch y dyfyniad hwn o Gymraeg i Saesneg. Nodwch enw'r gerdd y daw'r dyfyniad ohoni, ac enw'r bardd. Nodwch hefyd os ydi'r gerdd mewn cynganedd neu beidio.

Translate this extract from Welsh to English. Note the name of the poem from which the extract is taken, and the name of the poet. Note too whether the poem is in cynganedd or not.

O, trwy oesoedd y gwaed ar y gwellt a thrwy'r goleuni y galar
Pa chwiban nas clywai ond mynwes? O, pwy oedd?
Twyllwr pob traha, rhedwr pob trywydd,
Ha! y dihangwr o'r byddinoedd
Yn chwiban adnabod, adnabod nes bod adnabod.
Mawr oedd cydnaid calonau wedi eu rhew rhyn.
Yr oedd rhyw ffynhonnau'n torri tua'r nefoedd
Ac yn syrthio'n ôl a'u dagrau fel dail pren.

Am hyn y myfyria'r dydd dan yr haul a'r cwmwl
A'r nos trwy'r celloedd i'w mawrfrig ymennydd.
Mor llonydd ydynt a hithau a'i hanadl
Dros Weun Parc y Blawd a Parc y Blawd heb ludd,
A'u gafael ar y gwrthrych, y perci llawn pobl.
Diau y daw'r dirhau, a pha awr yw hi
Y daw'r herwr, daw'r heliwr, daw'r hawliwr i'r bwlch,
Daw'r Brenin Alltud a'r brwyn yn hollti.

[2] Ysgrifennwch draethawd yn Gymraeg neu Saesneg ar unai [a] T. Gwynn Jones neu [b] R. Williams Parry.

Write an essay in Welsh or English on either [a] T. Gwynn Jones or [b] R. Williams Parry.